

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Mortis metus immodicus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

didas fectore carce. is manus post tergum vincula cobiberent, oculis quos tantum torti-
 alligare non poterat, suspexit ad cœlum, & voluit per ora lachrymis. Tu, inquit, testis
 es Domine Iesù, cui occultum nihil est, qui es seruator renis & cordis, non ideo me
 re-~~re-~~re-~~re-~~~~~~ peccam, sed ideo mentiri nolle ne peccem. *At tu miser homo,* (alloquitur
 adolescentem, de eodem icelere fallo accusatum, qui mentitus erat se
 reum & illam, vt tormenta effugeret) *si interire festinas, cur duos interim in-
 nocentes? Equidem & ipsa cupio mori, sed non quasi adultera: prastro iugulum, mi-
 cantem intrepida excipio mucronem, innocentiam tamen mecum feram. Cum autem
 Consularis duplicari tormenta iuberet. Vna interim eius vox erat. Cede, vi-
 lacera, non feci. Si dictis tollitur fides, venies dies, qua hoc crimen diligenter discentiat.*
 Postea miserimi iuuenis caput vno icetu amputatum est. Mulieris vero
 tangi quidem, sed truncari non potuit, ne septies quidem repetito à di-
 uersis carnificibus icetu. Ita clam erepta manibus carnificum sanitati resti-
 tuta est, & libertate à Cæsare tandem donata; vt fusè prosequitur Hiero-
 nymus. **ALTERVM** exemplum est apud Simeonem Metaphrasten, de
 Anihimo Nicomediensi Episcopo & Martyre, qui cum scruiente Maxi-
 miani Cæsaris persecutione à viginti satellitibus ad cædem quæreretur,
 ipsos satellites hospitio excepit, mensamq; prælautam eis apposuit, ac si-
 mul addixit se breui Anihimum in eorum conspectum adducturum. In
 medio verò ciborum apparatu exurgens, palam prodidit se esse, quem
 tam studiosè quærent: hic illi stupore attoniti, & venerandos illius ca-
 nos reueriti, ob benevolentiam & caritatem qua illos exceperat, vna
 sponderunt se Imperatori renunciaturos Anthemium, diu quæritum
 non esse inuentum. Ille verò contra obtendit, se id non permissurum. Fas
 non esse Christiano pro vita cuiusquam mentiri. Itaque vtro se captiuum
 illis adiunxit, & post diuturnos acerbosq; cruciatus Martyrii corona po-
 titus est.

S. ur. 27. April.

*V I D E. V. Adulatio. Detractio. Hypocrisis. Iudicium temerarium. Iura-
 mentum. Lingua abusus. Maledictio. Murmuratio.*

MORTIS METVS IMMODICVS.

Remedia aduersus metum mortis.

I. REMED. Considera Spiritus S. oracula in verbo diuino. Primo autem
 docet moriendi necessitatem omnibus hominib. esse communem.
 Nam in historia Regum sapiens illa mulier Thecutis dixit. *Omnes mori-
 mur, & quasi aqua delabimur in terram, qua non reuertimur.* Et psalter Regius.
 Quis

2. Reg. 14. 14.
 Psal. 138. 49.

Quis est homo, qui viuet, & non videbit mortem? Et Sapiens. *Vnus introitus omnibus ad vitam, & similis exitus.* Et. *Omnia quæ de terra sunt, in terram conuertentur.*

Et B. Paulus. *Statutum est hominibus semel mori.* 2. hortatur ne timeamus mortem. Nam Ecclesiasticus ait. *Noli metuere iudicium mortis, memento quæ ante fuerunt, & quæ superuentura sunt tibi.* Et Christus Dominus. *Nolite timere*

eos qui occidunt corpus: timete autem eum, qui potest animam & corpus mittere in gehennam. 3. anteposit proborū mortem vitæ. Pretiosa, inquit Rex Dauid,

in conspectu Domini mors sanctorum eius. Et Ecclesiasticus. *Laudant magis mortuos, quàm viuentes, & feliciorem vtroq; iudicant, qui nec dum natus est, nec vidit mala, quæ sub sole sunt.* Et. *Melior est dies mortis die natiuitatis.* Et Sapiens. *Inustus si*

morte preoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Et Syracides. *Ante mortem ne laudes hominem quenguam.* Et. *Melior est mors, quàm vita amara.* Et. *O mors bonum est iudicium tuum homini indigent.* Et Christus apud Ioannem. *Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet, & omnis qui credit in me, non morietur in aeternum.* Et

B. Ioannes Beati qui in Domino moriuntur. 4. docet sanctos optasse mortem; Nam Dauid ita loquitur. *Hei mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* Et. *Quemadmodum ceruus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEVS.* Et Simeon iustus apud Lucam, vt Christum in carne vidit. *Nunc, inquit, dimitte seruum tuum Domine secundum verbum tuum in pace.* Et B. Aposto-

lus. *Mihi viuere Christus est, & mori lucrum.* Et. *Desiderium habens dissolui, & esse cum Christo, multo magis melius.*

II. REMED. Considera priscorum Patrū sententias: TERTVL LI-

ANVS. *Non est timendum, quod nos liberat ab omni timendo. Si times vita decedere, quia optima non nosti, certe morte non timere non debes, quam malam nescis. At cum times, sis malorum. Non scies autem malam, quia nec times, si non scies aliquid esse post mortem, quod eam malam faciat, vt timeas.* CYPRIANVS de mortalitate,

Mori planè timeat, sed qui ex aqua & spiritu non renatus gehenna ignibus mancipatur: mori timeat, qui non Christi cruce & passione censeatur: mori timeat, qui ad securam mortem de hac morte transibit: mori timeat, quem de seculo recedente in perenni-

bus penis aeterna flamma torquetur: mori timeat, cui hoc mora longiore confertur, vt cruciatus eius & gemitus interim differatur. Mortalitas ista, vt Iudæis & gentibus, & Christi hostibus pestis est, ita Dei seruis salutaris excessus est. Et rursus. Eius est in

mundo diu velle manere, quem mundus oblectat, quem seculum blandiens atq; decipiens illecebris terrena voluptatis inuitat. Porro cum mundus oderit Christianum, quid amas eum, qui te odit, & non magis sequeris Christum, qui te releuit & dicit? Ioan-

nes in epistola sua clamat, & loquitur: & ne, carnalia desideria sectantes mundum diligamus, hortatur. Nolite, inquit, diligere mundum, neq; ea quæ in mundo sunt. GREG.

Na z. in funere Patris. Mors, quæ non modo nos a presentibus malis vindicat, verum ad supernam quoq; vitam sepe traducit, haud scio an propriè mors appellari queat, vtpote nomine magis, quàm re formidabilis. Aequè absurde sanè, & praeposterè affecti

Sap. 7. 6.
Eccl. 4. 13.
Heb. 9. 27.

Eccl. 4. 1. 3.
Match. 10. 28.

Psal. 115. 15.
Eccl. 4. 2.

Eccl. 7. 2.
Sap. 4. 7.

Eccl. 11. 30.
Eccl. 30. 17.

Eccl. 4. 1. 3.
Ioan. 11. 25.

Apoc. 14. 13.
Psal. 119. 9.

Psal. 41. 1.
Luc. 2. 29.

Phil. 1. 21.

Tert. l. de test. animæ.

Cypr. serm. 4.

1 Ioan. 2. 16.
Naz. orat.

esse videmur, quia ea quae formidolosa non sunt extimescamus: ea autem quae metuenda sunt, ut meliora magis, expectanda complectamur. *Vna vita est oculus ad vitam conditos habere. Vna mors peccatum, animae enim est interitus.* **AMB.** de bono mortis. Non habemus, quod in morte metuamus, si nihil quod timendum sit, vita nostra commisit. Etenim prudentibus delictorum supplicia terroris sunt, delicta autem non moriturum actus sunt, sed viuentium. Vita igitur ad nos referitur, cuius actus in nostra potestate est: mors autem nihil ad nos. *Est. n. separatio anima & corporis. Anima absoluta, corpus resoluatur. Quae absoluitur gaudet: quod resoluatur in terram suam, nihil sentit: quod nihil sentit, nihil agnoscit.* Tamen si mors malum, quomodo iuuenes non timeant fieri senes, nec finitiam mortis verentur aetatem? **CHRYS.** ad populum Antiochenum. Puerilem timeamus pauorem mortem timeantes. Pueri enim laruas quidem timeant, ignem vero non timeant: Sic quidem et nos timeamus mortem, quae est larua corrupti digna, peccatum vero non timeamus, quod est verè timendum. Quod si cogitemus quid tandem sit mors, nunquam eam timebimus. Quid. n. mors est? quod est, vestem exuere: corpus. n. anima quasi vestis circumdata est. Et paulo post. *Vis scire causam, cur mortem timeamus? Non viuimus cum diligentia, non habemus conscientiam puram: quod si hoc esset, nihil nos mors terrisset.* **AVG.** in lib. 83. quaest. Pertinet ad vitam rectam, ea quae non sunt metuenda non metuere. Mors autem metuenda non est. *Opportet ergo id ipsum illius hominis, quem Deus sapientia suscepit, morte monstrare. Sunt autem homines, qui quamuis mortem ipsam non timeant, genus tamen aliquod ipsius mortis horrescunt. Nihilominus autem ut ipsa mors metuenda non est, ita etiam nullum genus mortis bene & rectè viuenti homini metuendam est, quod quoque illius hominis cruce ostendit diu fuit.* Nihil. n. erat inter omnia genera mortis illo genere execrabilius, & formidoliosius. **BERN.** in epist. ad Romanum. *Nolo te mortem, et si non effugere, cerere vel non timere. Iustus qui spe mortem, et si non caset, tamen non pauret. Denique, si morte praecipuus fuerit, in refrigerio erit. Moriturus quidem & iustus, sed securè: quippe cuius mors ut praesens est exitus vita, ita introitus melioris.* Et infra. *Bona mors iusti propter requiem, melior propter nouitatem, optimam propter secretitatem.* E contra, mors peccatorum, pessima. Et audi, unde pessima. *Mala si quidem est in mundi amissione, peior in carnis separatione, pessima in vermis ignis, quod dupliciter contritione.* **SEN.** ad Lucilium. *Militero de, Lu. illi, adeo mors timenda non est, ut beneficio eius nihil anteferendum sit. Quod vides accidere pueris, haec nobis quoque, manifestis pueris euenit. Illi, quos amant, quibus assueuerunt, cum quibus ludunt, si personatos vident, expauescunt. Non hominibus tantum, sed & rebus persona demenda est, & reddenda factes sua. Quid mihi gladios & ignes ostendit, & turbam carnificum circa te frementium. Tolle istam pompam sub qua latet, & stultos terreat. mors est, quam nuper seruus meus, quam ancilla contempsit.*

III. R. E. M. Considera legi naturae consentaneam esse moriendi necessitatem, ac proinde non extimescendam. **CYP.** contra Demetrianum. *Hec sententia mundo data est: haec Dei lex est, ut omnia orta occidant, & aucta senescant: ut infirmetur fortia & magna minuantur, ut cum infirmata & diminuta fuerint, firmantur.*

Ciry. hom. 5.

Aug. quaest. 25.

Bern. ep. 105.

Psal. 33. 32.

Sen. ep. 24.

Cyp. tract. 1.

sur. BAS. in Psal. 114. *Mundus mortalis est, & morientium regio. Quoniam. n. visibilium substantia composita est: omne verò compo- situm dissolutum est aptum. Nos qui in mundo sumus, cum se. nus. partes mundi, necessariè efficiemur consortes naturæ vniuersæ. Ideo prius quàm anima per mortem à corpore separetur, morimur sæpe homines. Id ne paradoxum tibi videatur, considera parumper rei veritatem. In tribus. n. annorum hebdomad. s. tres vitæ mutationes sustinet homo. Puelli ætas dentium abiectio primâ explet hebdomadam. Pueri deinde disciplinis addiscendis traditi, terminus extenditur ad pubertatem. Pueris hinc ætas ad annum vsque primû & vicesimum se porrigit. Languine inde primâ genas vestiente adolescentia clam in virû transit. Senex rursus aliè sine dubio à primis & catib. apparet. Ex quo vita hominis per multas mortes expleri consuevit. Idem docuere Ethnici à lege naturæ sola instituti. Vt M. Tullius. *Mortem, inquit, omnib. natura proposuit. Et. Cem morandi nobis natura diuersorum non habendi dedit. Et. Pellantur ista inepitæ pane antiles ante cõpus mori miserû esse. Quod tandem tempus? natura ne? At ea quidem dedit vsuram vitæ tanquam pecunie nulla præsistuta die. Quid igitur est quod querere, si repetit cum vult? ea enim conditio acciperas.* SENECA in naturalium quæstionum sexio. *Mors natura lex est, mors tributum, officium quæ mortalium, malorum quæ omnium remedium est. optabit illam quis quis timet. Et epistola citata. Quis die morimur, quous die enim demitur aliqua pars vitæ, & tunc quoque cum crescimus vitæ decrescit. Infantiam amissimus, deinde pueritiam, deinde adolescentiam: vsque ad hesternum, quicquid transiit temporis perit. Hunc ipsum quem agimus diem cum morte diuisimus. Que madmodum clypeus non extremum stillicidium exhaurit, sed quicquid ante defluxit, sic vltima hora, qua esse desinit, non sola mortem facit, sed sola consummat.* DICES APOSTOLUS. *Um clarè testari peccato primi parentis mortem intrasse in orbem terrarum.* Et Augustinum in libris de ciuitate Dei sic loqui. *Constat inter Christianos veraciter Catholicam tenentes fidem etiam in nobis corporis mortem, non lege natura sed merito inflictam esse peccati.* Respondeo, his verbis Augustinum tantum significare moriendi necessitatem quæ ex hominis natura secutura erat, per Dei gratiam Adamo, in ipsa creatione gratuito communicatam, fuisse sublatam, & ideo mortem, quæ post eius lapsum regnat in nobis, non lege naturæ, sed merito inflictam esse peccati. Et eodem sensu per peccatum Adæ mors intrauit in orbem.*

IV. REMED. Considera à moriendi necessitate, nullum quantumuis Christianum, sanctum, piun, potentem, aliisue donis præditum esse exceptum, imò nihil in rerû natura certius esse morte vniuersi vsq. *Quid nobis Christianis, inquit Cypr. non commune cum ceteris, quamdiu adhuc secundum legem primæ nauitatis manet caro ista communis? Quo ad vsq. isthic in mundo sumus, cum genere humano carnis & qualitate coniungimur. spiritu separamur. Pallida mors a quo pulsat pede puerum tabernas, ait Horatius. Regumq. turres. Et alius. *Mors domi- nis seruis, & sceptri a legionib. regnat.* Et Cicero. *Omnib. definita est mors.* Et Seneca.*

Et ibi.

Cic. Philp. 4.
In Catone.
Tuscul. 1.

Sen. c. 32.

Id ep. 248.

Rom. 5. 12.

Aug. 1. 13. c. 15.

Bellarmin. 2. 3. p. 1. c. 5.

Cyp. de mortal.

Horat. l. i. car.

od. 4.

Cic. pro Sextio.

Sen. ep. 77.

Eo ibi, quo omnia eunt. Quid tibi nouum est? ad hanc legem natus es: hoc patrius co-
 cidit, hoc matris, hoc maioribus, hoc omnibus ante te, hoc omnibus post te. Quamuis tu
 pulus mortuo sequetur? quantum comitabitur? Fortior, ut opinor, esses, si multanti-
 lia tibi commorerentur. At qui multa millia hominum et animalium hoc ipso momen-
 to, quo tu mori dubitas animam variis generibus emittunt. Et iterum. Scilicet et
 timere, quod vitare non possis. Morieris. Nec primus, nec ultimus. Multi me antecesserunt,
 omnes sequentur. Morieris, hic est humani officij finis. Quo transis orbis, ego tran-
 sibo. Ad hanc conditionem cuncta, gignuntur. Quod cepit, et desinit. **Q**UOD autem
 nihil certum sit præter mortem, docet clare **B. A. V. G.** in Psalmos. Quidis-
 quiens, in hac terra certum est nisi mors? Profecisti? qui sis hodie scis, quid facturus
 sis crastino nescis. Peccator es? quid sis hodie scis, quid sis crastino nescis. Speras pecu-
 niam? incertum est an proueniat. Speras uxorem? incertum est an accipias, vel quæ-
 lem accipias. Speras filios? incertum est, an nascentur. Nati sunt, incertum est, an re-
 uant. Viuent? incertum est, an proficiant, an deficient. Quocumque te reuerteris, incerta
 omnia, mors certa. Natus es, certum est quia morieris. Itaque hæc incerta, ubi sola mors
 est certa: et in hoc ipso quia mors certa est, dies mortis incertus est.

Eccle. c. 40. 1.

Cypr. ser. 4.

Amb. c. 2.

Cap. 7.

Eccle. 1. 8.

V. REMED. Considera, quot quantisque malis beneficio mortis libe-
 remur. Ea describit primò Ecclesiasticus. Occupatio, inquit, magna cra-
 ta est omnibus hominibus, et inquam graue super filios. Adam à die exitus de ventre
 matris eorum usque in diem sepulturae matris omnium. Cogitationes eorum, et timores
 cordis, et furor, zelus, tumultus, fluctuatio, et timor mortis, iracundia persequens
 et contentio, &c. multa. Deinde **SS. Patres CYPRIANVS** de mortalitate.
 Quid aliud in mundo, quam pugna aduersus diabolum quotidie geritur? quam aduer-
 sus iacula eius et tela conflictationibus assiduè dimicatur? Cum auaritia nobis, cum
 impudicitia cum ira, cum ambitione congressio est, cum carnalibus vitis, cum illecebris
 secularibus assidua, et ingis, et molesta luctatio est. Si auaritia prostrata est, exurgit li-
 bido: si libido compressa est, succedit ambitio: si ambitio contempta est, ira exasperat, pro-
 flat superbia, vinolentia inuitat, inuidia concordiam rumpit, amicitiam zelus abscondit.
 Tot persecutiones animus quotidie patitur, tot periculis percutitur, et delectatur
 inter Sabuli gladios diu stare? Et **AMBROSIVS** de bono mortis. Quid enim
 est, quo hæc vita delectet, plena arumnarum et sollicitudinum, in qua innumeræ calu-
 mnie, et multa molestia. Et multa lachryma eorum, qui afflicti sunt molestis, et
 Quid boni est homini in hac vita, qui in umbra viuit, nec expleri potest cupiditas
 sua? Et si expleatur dimittit, fructum quietis amittit, quia cogitur custodire, quod mi-
 sera auaritate quaesierit, ut miserius eas possideat, cui prodesse non poterunt. Itaque si
 plena oneris vita, utiq; finis eius alleuantur est, alleuantur autem bonum mori.
 Et infra. Quotidie ad edendum et bibendum surgimus, et nullus expletur ut non possit
 momentum esuriat ac sitiatur. Quotidie lucrum quaerimus, et nullus cupiditati modum
 ponitur. Non satiatur, inquit, oculus visis, nec auris auditu. Qui diligit argentum,
 non satiatur argento. Nullus finis laboris, et nullus est fructus abundantia. Cupimus
 quodlibet

quod die scire noua, & quid est ipsa scientia, nisi quotidianis dolori adiectio? Omnia quae sunt, iam fuerunt, & nihil est sub sole nouum, sed omnia vanitas. Totam vitam odio habui dixit Ecclesiastes. Qui vitam odio habuit, utique mortem praedicauit. Et **SENECA** ad Marciam. Mors omnium dolorum & solutio est, & finis: ultra quam mala nostra non exeunt, quae nos in illam tranquillitatem, in qua antequam nosceremur iacuimus, reponunt, &c. O ignaros malorum suorum, quibus non mors, ut optimum inuentum naturae laudatur, quae sine felicitatem includit, sine calamitatem repellit, sine satietatem, aut lassitudinem senis terminat, sine iuuenile auum, dum meliora sperantur, in flore deducit, sine pueritiam ante duriores gradus reuocat, omnibus finis, multis remedium, de quibusdam votum, de nullis melius merita, quam de his ad quos venit, antequam intesceret. Haec seruitutem inuito Domino remittit: haec captiuorum catenas lenit: haec ex carcere educit, quos exire imperium impotens ueterat.

VI. REMED. Considera, quot bonis beneficio mortis locupletemur. Quantum prodest, inquit Cyprianus, exire de seculo, Christus ipse salutis atque uilitatis nostrae magister ostendit, qui cum discipuli eius contristarentur, quod se iam diceret recessurum, locutus est ad eos dicens. Si me dilexissetis gauderentis, quoniam ad patrem uado: docens & ostendens, cum chari, quos diligimus de seculo exeunt, gaudendum potius, quam dolendum. Cuius rei memor Apostolus Paulus in epistola sua ponit & dicit. Tibi uiuere Christus est, & mori lucrum. Lucrum maximum computans iam seculi laqueis non teneri, iam nullis peccatis & uitiis carnis obnoxium fieri, exemptum praesuris agentibus & venenatis diaboli faucibus liberatum ad latitiam salutis aeternae Christo uocante proficisci. Et iterum. Quis non peregre constitutus properet in patriam redire? Patriam nostram paradisum computamus, parentes nostros Patriarchas habere iam cepimus, quid non properamus & currimus, ut Patriam nostram videre, ut parentes salutare possimus? Magnus illic nos carorum numerus expectat, parentum, fratrum, filiorum frequens nos & copiosa turba desiderat, iam de sua immortalitate secura, & adhuc de nostra incolumitate sollicita. Ad horum conspectum & complexum venire, quanta & illis, & nobis in commune laetitia est? qualis illic caelestium regnorum voluptas sine timore moricidii & cum aeternitate uiuendi, quam summa & perpetua felicitas? **AMB.** de fide resurrectionis Morte unius plerumque acceptimus maximos populos liberatos: morte imperatoris fugatos exercitus hostium quos uiuus vincere nequisset. Morte martyrum religio defessa, cumulatam fides, Ecclesia roborata est, uicerunt mortui, uicti persecutores sunt. Itaque quorum vitam nescimus, mortem celebramus. Morte etiam inimicorum odia soluumur. Quid plura? Unius morte mundus redemptus est. Potuit enim Christus non mori, si uoluisset. Mors eius uita est omnium. Morte eius signamur, mortem eius orantes annuciamus, mortem eius offerentes praedicamus. Mors eius uictoria est. Mors eius sacramentum est, mors eius annua sollemnitatis mundi est. Et libro de bono mortis. Mors haec transitus uiniferorum est, & opus est, ut constanter transias. Transi ut autem a corruptione ad incorruptionem, a mortalitate ad immortalitatem, a perturbatione ad tranquillitatem. Non

Cyp. l. cit.

Ioan. 14. 28.

Phil. 1. 21.

Amb. orat. 2. de morte fratris.

Id. c. 4.

Rr

igitur

in iuramento mortis offendat, sed boni transitus beneficia delectent. Quid est. n. mors nisi sepultura victorum, virtutum suscitatio, & Ethnicorum quoque plerique, lumine naturali edocti, non omnino ignorarunt probis post hanc vitam magnum aliquod bonum destinatum. Sic enim scribit in Tusculanis suis M. TULLIVS. *Duae sunt viae, ut ait Socrates, duplicesque cursus animorum: è corpore excellentiam. Nam qui se humanis vitiis contaminant & se totos libidinibus dediderunt, eis deivum quoddam iter est seclusum à concilio Deorum. Qui autem se integros castosque servarunt, quibusque fuit minima cum corporibus contagio, sunt quae in corporibus humanis vitam imitati Deorum, his ad illos, à quibus sunt profecti, facilius perter reditus.*

VII. R E M. Considera quibus rebus mors bonorum æquè à prophetis, atque sacris scriptoribus comparatur. Primo autem comparatur somno & quieti. Vnde Christus de Lazaro mortuo. *Lazarus amicus noster dormit.* Et B. Paulus. *Noto vos ignorare de dormientibus.* Et S. Ioannes. *Beati mortui qui te Domino moriuntur. A modo iam dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis.* CHRYS. ad populum Antioch. *Quid tandem est mors? Somnus consuetio longior. Itaque si mortem times, time & somnum: si propter morientes angeris, & propter comedentes & bibentes angere, sicut enim hoc naturale, sic & illud.* HIER. ad Theodoram. *Aversum mortis duritiam & crudelissimam necessitatem hoc solatio erigimur, quod brevis ut visuri simus eos, quos dolemus absentes. Neque enim mors, sed dormitio & somnus appellatur. Vnde & beatus Apostolus vocat de dormientibus contristari.* B. A. S. de Barlaam Martyre. *Somnus iustis est mors, imò magis migratio ad vitam meliorem. Hinc est, quod martyres exultant dum trucidantur. Sic Cicero in Catone Maiore. Morti nihil est aliud simile, quam somnus.* OVIDIVS. *Scilicet quid est somnus? gelida nisi mortis imago.* Longa quiescendi tempora fata dabunt. 2. comparatur peregrinationi, qua reditur ad patriam. Vnde propheta. *Aduena ego sum apud te, & peregrinus sicut omnes patres mei. at peregrinus optat in patriam redire. Non enim habemus, inquit Apostolus, inmanentem civitatem, sed futuram inquam, inimus.* CYP. Considerandum est fratres dilectissimi, & identidem cogitandum renunciaisse nos mundo, & tanquam hostes & peregrinos hic agere. *Amplectamur dicit, qui assignat singulos domicilio suo: qui nos isthinc eripios, & iniquos secularibus exutos paradiso restituit, & regno caelesti. Quis non peregre constitutus properat in patriam regredi? Quis non ad suos navigare festinans ventum prosperum cupidius optat, ut velociter charos liceret amplecti?* CHRYS. ad pop. Ant. *Nihil aliud mors est, quam somnus, & migratio, & translatio, & requies, & tranquillus portus, & perturbationis liberatio, & à vitæ curis absolutio. Et in Genesin. Nihil mors est ultra quam somnus, & peregrinatio, & transmigrationis à deterioribus ad meliorem, adeo ut multi exiliis & festinationibus, cum hinc migrandum, proinde & Paulus clamet dicens. Dissolus cupio, & cum Christo esse multo melius.* AMB. de bono mortis. *Denique festinabat etiam sanctus David de hoc loco peregrinationis exire, dicens. Aduena ego sum apud te in terra & peregrinus, sicut omnes patres mei. Et ideo tanquam peregrinus ad illam sanctam communem omnium patriam festinabo.*

Cic. 1. Tuscul.

Joan. 11. 11.
1. Thess. 4. 13.
Apoc. 14. 13.
Chry. hom. 5.

Hier. ep. 29.

Bas. hom. 18.

Cic. de senect.

Ouid. l. 2. eleg.

Psal. 38. 13.

Heb. 13. 14.
Cyp. de mort.

Chry. hom. 7.

Id. hom. 49.

Phil. 1. 21.
Amb. cap. 2.

Psal. 38. 13.

Somnus

Mors

festinabat, petens p̄ huius cōmorationis inquinamento remitti sibi peccata priusquā discederet vita. Quid igitur tantopere vitam istam desideramus; in qua quanto diutius q̄ fuerit, tanto maiore oneratur sarcina peccatorum? Sic Cicero de Senectute. *Com-* Cicero in Ca-
morandi nobis natura diuersiō, non habitandi de dit. Ex ipsa vita descendendum est tā- tone.
quam ex hospitio, non ex domo? Et. Mihi tam iucunda senectus est, ut quo propius ad
mortē accedam, quasi terram videam videre, aliquandoque in portum ex longa nauiga- Sen.ep.71. & 126
tione esse venturus. **SENECA.** Si quis in mortem ante primos annos delatus est, non
magis conqueri debet, quā qui cito nauigauit. Et. In freto viximus, moriamur in portu.

VIII. **REMED.** Considera exempla sanctorum, qui mortem non reformidarunt. Omitto exempla scripturæ supra relata. **POSSIDIVS** in

vita **S. AVGVSTINI** primo laudat **D. Ambrosium**, quod dum vsque ad **Possid.**
mortem decumberet rogatus ab astantibus, ut Deum pro longiore vita
precaretur, responderit: *Non sic vixi, ut me pudeat inter vos viuere, sed nec mori*

timeo, quia bonum Dominum habemus, quæ verba, inquit, Augustinus ut elimata
et librata laudabat, ideoq; dicta putabat, ne videretur præfidere suis me-
ritis. Deinde Augustinum, cum ad Cœpiscopum familiarem morti pro-
ximum venisset, & is gestu manus se de seculo exiturum indicaret, dixit.

se. Posses diutius viuere, cum sis Ecclesiæ necessarius; illum verò respondisse, ne
videretur huius vitæ cupiditate teneri. Si nunquam, bene: si aliquando, quare
non modo? Et mirabatur, inquit, hominem non doctum Augustinus, & in villa nu-
tritiu talia proluisse, & laudabat. Postremo addit, Augustinum solitum re-
ferre in hanc rem exemplum cuiusdam Episcopi, de quo B. CYP. ita scri-
bit. Cum qui tam de collegis & sacerdotibus nostris iam infirmitate defessus, & de
appropinquante morte sollicitus contineatium sibi precaretur, astitit deprecanti & iam
per non morienti inuenis honore & maiestate venerabilis, statu excelsus & clarus aspe-
ctu, & quem assistentem sibi vix possit humanus aspectus oculis carnalibus intueri, nisi
quod talem videre iam poterat de seculo recessurus. Atq; ille non sine quadam animi &
vois indignatione infremuit, & dixit. Pati ti metis, exire non vultis, quid faciam vo-
bis? Inreperantis vox est, & monentis, qui de persecutione sollicitis, de accersione securis,
non consentit ad præsens desiderium, sed contulit in futurum. Audiuit frater noster &
collega mortuus, quod cæteris diceret. Nam qui moriturus audiuit ad hoc audiuit, ve
diceret: non sibi audiuit ille, sed nobis. Nam quid disceret iam recessurus? De B. HI-
LARIONE eremita ita scribit S. HIER. Cum habitaret adhuc in tuguriolo annos
natus decem & octo, latrones ad eum nocte venerunt, vel existimantes habere aliqui-
quod tollerent, vel in contemptum sui reputantes fieri, si puer solitarius eorum impetus
non periresceret. Itaq; inter mare & paludem à vespere vsq; ad solis ortum discurren-
tes nunquam locū eius cubiculi inuenire potuerunt. Porrò clara luce reperto puero, quasi
per iocum; quid inquit, faceres, si latrones ad te venirent? Quibus ille respondit. Nu-
mus latrones non timeo. Et illi certe aiunt, occidi potes. Possim inquit, possim: & ideo
latrones non timeo, quia mori paratus sum. Tunc admirati constantiam eius & fidem,

Commeatum.
vix prærogati-
onem.

Hier. in eius
vita.

Re *2* *confess*

Re *2* *confess*

Sulp. in eius
hilt. c. 4.

confe. si sunt noctis errorem, cecatosque oculos, correctiorem deinceps viam pollicentes.
Non ab simile est quod Sulpitius Seuerus de S. Martino Turonensi attulit commemorat. *B. Martinus*, inquit, inter alpes deus secutus incidit in latronem. Cumque unus securim eleuatam in caput eius librasset, ictum ferientem dextera suffulcit alter. *Ventis* tamen post tergum manibus vni seruandus et spolia idus traditur. *Qui* cum eum ad remotiora duxisset, perterritus ab eo cepit, quisnam esset. Respondit Christianum se esse. *Quare*bat etiam ab eo, an timeret. Tum vero constantissimè proficiscens, nunquam se fuisse tam securum, quia sciret misericordiam Domini maxime in tentationibus affuturam: se magis illi condolere, qui Christi misericordia, utpote latrocinia excrucians, esse indignus. *Ingressus*que Evangelicam disputationem verbum Dei latroni predicabat. *Quid* longius moror? latro credidit proficiscensque Martinum via reddidit, orans ut pro se Dominum precaretur, idemque postea religiosam agens vitam visus est, ut haec quae supra retulimus, ab ipso audientia dicantur. Et multo post subiungit de eo iam Episcopo. *In* pago *Edunorum* dum templum *B. Martinus* euertere furens gentium rusticorum in eum irruit multitudo. Cumque unus auacior ceteris stricto eum gladio peteret, reiecto pallio nullam ceruicem percussori praeiuit. Nec cunctatus ferire gentili sed eum dexteram altius extulisset, resupinus ruit, consternatusque diuino metu vitam precabatur. Eiusdem generis est exemplum *B. Dominici* apud *Theodorum* de *Apollonia*. Cum, inquit, multo tempore apud *Tolosanos* haereticos expugnasset, scelerati de monum satellites de nece *Dominico* inferenda consilia captarunt, itaque postis certo loco infestis aduentum eius praestolabantur. At ille cogita eorum malitia cantans et alacer iter refecit, eorumque furorem vitro etiam ad caecum prouocauit. *Qui* restapefacti carnifices. An non, inquit, mortem pertimescis? *Quid* facies si nos et aliorum mortem abripiamus. *Quibus* ille. Rogare inquit, vos, ne mortem mihi celerem afferatis, sed paulatim singula membra ferro praescindereis, atque ad extremum cuiuslibet membrum sine reus ita mutilatum corpus in suo sanguine relinere vel pro suis propositis arbitrari vitam omnem priuareis. Eodem pertinent exempla innumerabilium martyrum qui atrocissimam etiam mortem non timuerunt.

Sur. 4. Aug.

z celi. 14. 22.

Luc. 12. 49.

Tertull. de anima.

Chry. hom. 5.

Amb. orat. 2.

IX. REMED. sit crebra meditatio mortis coniuncta cum quotidiano moriendi affectu, iuxta monitum Sapientis. *Memor esto, quoniam mors non tardat.* Et Christi. *Esote parati, quia quā hora non putatis filius hominis ueniet.* *Per* imaginem mortis, inquit *Terullianus* fidem imitatis spem meditari, disci mori et viuere, disci vigilare dum dormis. *Chrysost.* ad pop. Antioch. Christus docebat, si quis non tollit crucem suam, et sequitur me non est me dignus. Hoc autem dicebat, non ut lignum super humeros feramus, sed ut mortem semper ante oculos habeamus. Sicut igitur et Paulus, quotidie morere, et mortem deride, praesentemque contempne vitam. Es enim miles semper in conspectu constitutus: miles uero mortem timens nunquam generosè se geret. *Ambrosius* de fide resurrectionis. Sit quidam quotidianus usus in nobis affectusque moriendi, ut per illa quod diximus, segregationem à corporeis cupiditatibus, anima nostra se discat extrahere, et tanquam in sublimi

locata quod terrena adire libidines, et ea sibi glutinare non possint, suscipiat mortis imaginem, non penam mortis incurrat. Hier. epist. ad Cypr. presbyteru exponens versum Psalm 89. *Dixeram tuam sic notam fac, et eris lios corde in sapientia, ubi alii vertunt.* Dies nostros sic ostende, ut veniamus corde sapienti. Est autem, inquit, sensus numeru annorum, dieru nq nostrorum, quibus in hoc seculo nos vivere decreuisti, ostende nobis, ut preparemus nos aduentu tuo, et contempro errore mortaliu ad te pergere festinemus, cupiamusq, presentiam tuam, et ad te festinemus corde sapienti. Nihil enim ita decipit humanu genus, quam quod dum ignorant spatia vite sue longiorem sibi seculi huius promissionem repromittunt. Vnde et illud egregie dictu est: nullum tam senem esse, et sic decrepita etatis, ut non se adhuc vno plus anno vivere suspiciatur. Ad hunc sensum pertinet et illud quod dicitur. Memento mortis tuas et non peccabis. Qui enim se recordatur quoniam esse moriturum, contemnit presentia, et ad futura festinat. Hoc est, quod David in alio precatur loco dicens. Ne auferas me in dimidio dieru meorum, priusquam abeam et non subsistam: quod ita exponitur. Neco tempore facias me mori, quando adhuc putabam me victurum, ut possim peccata corrigere penitentia. Si enim hoc feceris, inuentus in dilectis meis esse desistam. ANTI-
DORO hoc premeditandi mortem preclare vsa est in vita sua. **MARCELLA** vidua, de qua idem Hieronymus ad Principiam Virginem. Annis, inquit, plurimis sic suam transsegi etatem, ut antequam vetulam cerneret, qua n adolescentulam fuisset: meminisset, laudans illud Platonici n, qui Philosophiam, meditatione moris esse dixit. Vnde et noster Apostolus. *Quotidie morior propter vestram salutem.* Et Dominus iuxta anti qua exemplaria. *Nisi quis tulerit crucem suam quotidie, et secutus fuerit me, non potest meus esse discipulus.* Multoque ante per Prophetam Spiritus sanctus. *Propter te mortificamur tota die: aestimati sumus ut ovis occisionis.* Et post multas etates illa sententia. *Memento semper diem mortis, et nunquam peccabis.* Dicitur et in quoque preceptum Satyrici. *Vt memineris tibi, fugi hora, hoc quod loquoriale est.* Sic ergo, ut dicere ceperamus, etatem duxit, et vixit ut semper se crederet esse morituram. Sic induta est vestibus, ut memineret sepulchri, offerens hostiam rationabilem, vitam placentem. **DIO.** Denique hoc remedium apud omnes fere Ethnicos Philosophos fuit vulgatum, postquam Socrates apud Platonem in Phedone germanam omnis Philosophiae rationem posuit in meditatione mortis. Vnde **M. TULLIVS** in Catone maiore. *Hoc meditatum ab adolescentia debet esse, mortem ut negligamus, sine qua meditatione tranquillo esse animo quis non potest.* Et in Tusculanis. *Qua potest esse in vita iuuentutis, cum dies et noctes cogitandum sit iam iam esse moriendum?* **SENECA** ad Lucilium. *Molestum est inquis, mortem ante oculos habere. Primum, ista tam iuuenti ante oculos debet esse, quam seni. Non enim citamur ex censu. Deinde nemo tam senex est, ut improbe vnum diem speret.* Et infra. *In somnum ituri latibilesq dicamus.*

Vixi et quem dederat cursum fortuna, peregi.

Crasinum se adiecerit Deus, laeti recipiamus. Ille beatissimus est, et securus sui possess-

R r 3 for

Hier. tom. 1.

Eccli. 7. 40.

Psal. 101. 25.

In epitap. Marcellae ep. 16.

1. Cor. 15. 31.

Psal. 41. 22.

Eccli. 7. 40.

Perf. sac. 5.

Cic. de senect.

Tuscul. 1.

Seneca ep. 17.

Ep. 30.
Ep. 16.

for, qui crastinum sine felicitudine expectat. Quisquis dixit, vixit, quotidie ad lucem surgit. Et rursum. Mortem venientem nemo hilaris excipit, nisi qui se ad illam iam composuerit. Et. In certum, est, quo te loco mors expectet. Itaque tu illam omni loco expecta. Egregia res est, mortem condiscere. Semper descendum est, quodam sciamus expectari non possumus. Meditare mortem. Qui hoc dicit, meditari libertatem imbet. Qui mori didicit, seruire didicit. Quid ad illum carcer, & custodia, & claustra? libertatem ostium habet.

Cyp. de mortal.

Fiat voluntas
tua.

Cyp. ib.
Gen. 5. 24.

Eccli. 4. 16.

Sap. 4. 11.

Luc. 14. 26. 33.
Ibid.

Eccli. 11. 3.
Cyp. de mort.

X. R E M E D. Considera, quot honorum, maximè spiritualium, facturam facias, si plus æquo, siue sanus, siue æger reformides mortem. Primo enim aperte repugnas non solum diuinæ voluntati, sed etiam tuæ propriæ, ut bene ostendit B. CYPRIANVS. *Non iniuste debemus, inquit, voluntatem nos non nostram, sed Dei facere debere, secundum quod nos Deus quotidie iussit. Quam præposterum est, quam que peruersum, ut cum Dei voluntatem fieri possumus, quando euocat nos, & accersit de hoc mundo Deus, non statim voluntatis eius imperio pareamus. Hoc nitimur & reluctamur, & peruiacacium more seruorum ad obsequium Domini cum tristitia & mœrore perducimur, excutes isthinc necessitatis vinculo, non obsequio voluntatis, & volumus ab eo præmiis celestibus honorari, ad quos venimus inuiti. Quid ergo rogamus & petimus ut adueniat regnum cælorum si captiuitas terrena delectat? Quid precibus frequenter iteratis rogamus & poscimus ut acceleret dies regni? 2. Id consequeris, ut minus placeas Deo. Sic in Genesi, inquit idem, Pater, testatur & loquitur scriptura diuina. Et placuit Enoch Deo, & non est inuentus postmodum, quia Deus illum transiit. Hoc fuit placuisse in conspectu Dei, de hac contagione seculi meruisse transferri. Sed & per Salomonem docet Spiritus sanctus qui Deo placeant maturius hinc exire, & citius liberari, ne diu in isto mundo diutius immorantur, mundi contactibus polluantur. Raptus est, inquit, ne in alia mutaret intellectum eius, placita enim erat Deo anima eius: propter hoc præparauit educere eum de mediâ iniquitate. Eius est in mundo diu velle manere, quem mundus oblectat, quem seculum blandiens atque decipiens illecebris terrenæ voluptatis inuitat. 3. quo plus times mortem, hoc minus ostendis te paratū ad martirium, eiusque meritum, cum tamen quilibet Christianus secundum professionem suam paratus esse debeat potius sanguinem suum profundere, quam Christum negare, vel aliud peccatum mortale committere. Vnde Christus. *Qui odit animam suam, non potest meus esse discipulus. Et. Qui non renūciaverit, omnibus, que possidet, non potest meus esse discipulus. Vt nihil aliud, inquit idem Cyprianus, mortalitas ista contulerit, hoc Christianis & Dei seruis plurimum præstare, quod martirium capimus libenter appetere, dum mortem discimus non timere. 4. quia conuicis te in periculum ne à salute excidas, maximè cum ab ultimo vitæ momento pendeat vel salus vel exitum sempiternum. Dicit enim Ecclesiastes. *Si ceciderit lignum ad austrum, aut ad aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit. Illud quoque egregium, ait Cyprianus, quod ait scriptura. Ante mor-***

rem non laudaueris quinquam. Vnusquisque enim in nouis simis suis cognoscitur, & c
quia cuiusque sibi, quamdiu uiuit, obnoxius est lapsui, nec senectus immunis à crimine. Na n si laudari ante gubernator non potest, quam in portum nauem deduxerit, quomodo laudabis hominem, priusquam in stationem mortis successerit. Dux ipse nisi confesso proelio non sumit lauream, nec miles arma deponit, nec stipendii mercedem adipiscitur nisi hoste superato. Et vulgatum est dictum Augustini ad Hesychium. In quo quemque intenerit suis nouissimus dies, in hoc eum comprehendet mundi nouissimus dies: quoniam qualis in die isto quisque moritur, talis in die illo iudicabitur. Consentit & hic, quod mirum est, SENEC A. Omnis dies, inquit, velut ultimus ordinandus est. De felicitate hominis ultimus dies iudicat. Quod si in periculum salutis te nō adducat nimius metus mortis, saltem imminuet patientiæ, spei, deuotionis, caritatis in Deum, ceterarumque virtutū meritum, & quia, mœrore, metuque immoderato mortis, potius auges morbum corporalem quā imminuis, imō mortem ipsam accersis, quam animi lætitiæ & tranquillitate multi depulerunt. Multos enim, ait Ecclesiasticus, occidit tristitia, & non est utilitas in illa. Et. A tristitia festinat mors, & cooperit virtutem, & tristitia cordis soluit ceruicem. Et SENEC A. Inquietam nobis vitam facimus metu mortis, & tanta est hominum dementia, ut quidam timore mortis cogantur ad mortem.

Aug. ep. 30.

Sen. ep.

Ecc. 10. 29

Sen. ep. 127

Prou. 1. 21

Eccl. 1. 18

Matth. 10. 28

Ica. 38. 1.

Matth. 13.

Luc. 22. 44.

Cyp. serm. de

passione.

Hieron. 2. 27.

Ica.

XI. REMED. Considera etiam si laudandi non sint, qui plus æquo reformidant mortem, eos tamen laudandos esse, qui moderate id faciunt, propter iudicii diuini seueritatem post mortem secuturi, suamque de salute incertitudinem. *Beatus enim homo*, inquit Salomon, *qui semper est pauidus*. Et Ecclesiast. *Timenti Dominum bene erit in extremis, & in die obitus sui benedicetur*. Et Christus. *Timete eum, qui potest animam & corpus mittere in gehennam*. Exemplum habemus pii regis Ezechiae, qui non solum mori timuit, cum ex Isaiâ Propheta mortē sibi decretam didicit, sed etiam multis lachrymis eā est deprecatus. Deinde Christi Domini qui in horto Gethsemani horrore mortis ita coepit pauere & tædere, ut exudarit sanguinem. Vnde B. CYP. *Domine tristem te vsque ad mortem præ nimia anxietate sanguineo sudore perfusus coram Apostolis es professus. Audiens hæc ego expansi. Quis enim non timeat, si timeat ille, quem omnia timent, si paret illo, cui omne genu seruat, si ille qui mors est mortis & morsus inferni morte propinquante pertimescit? nonne tu docueras & instruxeras fideles tuos, ut non timerent, eos qui corpus occidunt, quia vsque ad animam tyrannica violentia non attingit. Sed metus ille infirmitatis humanae cōmunem exprimebat affectū, & generalitatem omnium in carne uiuentium hoc dolore vrgeri, & dissolutionē corporis & spiritalisque naturæ hac molestia non posse eare, & hanc penam vniuersæ successioni Adam sine exceptione impossitam ut difficultas extremi transitus timeretur. Et hæc quidem molestia in eos, qui Dei iudicio rationem reddiduri occurrunt, non immerito cadit. Et HERON. libro II. commentariorum in Isaiam occasione piæ regis Ezechiae deprecantis mortem, annotat, etiam sanctos viros morte*

terretur.

tereri propter incertum iudicij & ignorantiam sententia Dei, quam sedem habituri sint. Et in vita B. Hilarionis eremitæ hæc habet de eo iam morti proximo verba. *Iam que modicus calor tepebat in corpore, nec præter sensum quicquam vici hominis supererat, & tamen apertis oculis loquebatur. Egredere, quid times? egredere anima mea, quid dubitas? Septuaginta prope annis seruisti Christo, & mortem timeas?*

Chry. hom. 45
Gen. 29.

In hæc verba exhalauit Spiritum. CHRYSOSTOMVS in commentariis in Genesin profert exemplum Abraham Patriarchæ exponens verba illa. *Dixit autem Abraham de Sara vxore sua. Soror mea est: ne forte occiderent eum viri diuitatis propter illam. Vide, inquit, quomodo à violentis affectionibus anima iusti impugnetur, & timor eum incessat. Vide quomodo propter mortis metum iustus tulle. Cæterum non ideo condemnes iustum ob pusillanimitatem, quod mortem timeat, sed potius admirare conditorẽ vniuersi, qui tanta erga nos est misericordia, quod iustus illis & sanctis tunc terribilem, eandem nunc ita contemptibilem fecerit Christus, ut quam formidabant illi virtute clari, nunc derideant, & iuuenes, & teneræ virgines. Et*

Id. hom. 67.
Gen. 50. 1.

alibi cum agit de plâctu magno septem dierum quem Ioseph Patriarcha fieri iussit in morte patris sui Iacob. Verum tu hæc, inquit, audiens dicitur ne simpliciter prætercurrere, sed tempus cogita, quo facta sunt, & ab omni culpa libera Ioseph. Nondum enim fuerunt portæ inferni confractæ, neq; inferni vincula dissoluta, neq; mors dicebatur dormitio. Ex his verbis minimum habes ex sententia Chryso-

Id. hom. 6.

stomi veteres patres mortem timuisse. Quod autem ex nouo testamento aliqui etiam timuerint mortem saltem violentam liquet exemplo Pauli, quem in homilia de laudib. D. Pauli fatetur mortem timuisse, his verbis.

2. Cor. 5. 4.
Aug. c. 11.
Idem c. 33.

Sed & mortem, inquit, Paulus aliquando pertimuit. Quod si ego Paulum fuisse hominem denegarem, merito mihi has naturæ eius fragilitates opponeres: si verò ipse confirmo, quia homo fuit, & nulla etiam naturæ condicione nobis præstantior, fuit tamen melior voluntate, frustra mihi ista proponis. Ipse enim, qui mortem timuit, dicebat. Quam diu sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati, &c. AVGVSTINVS libro primo de Ordine in fine ait, horrore mortis non terri, viris etiam doctissimis est difficillimum, licet omnes confiteantur summam Philosophiæ arcem esse, non terri. Et libro de immortalitate animæ. Nihil, inquit, difficilius, quam non metuere mortem, & ab illecebris huius mundi, sicut pericula postulant, temperare. Tanta est tamen anima, ut etiam hoc possit adiuuante sane iustitia sibi mi & veri Dei. Ad dit deinde posse eam in virtute eousque proficere, ut etiam pro summo munere mortem desideret. In libris quoque de Ciuitate Dei approbat Philosophorum

Aug. l. 19. c. 4.
Cic. 1. offic. & de
Fin. 4. & 5.
Greg. c. 17.

sententiam, dum dicunt hanc esse naturæ primam quodammodo & maximam virtutem, ut homo concilietur sibi, & propterea mortem naturaliter fugiat. GREG. libro 24. moralium. Sæpe crescit pavor mortis in electis vicina retributione iustitiae, & urgente solutione carnis, quanto magis districtum iudicium iam iam que quasi tangitur, tanto vehementius formidatur. Et si ea que sciunt, nunquam se prætermisisse minuerunt, formidant tamen illa que nesciunt: quia vident licet semetipsos diiudicare & complere.

comprehendere omnino non possunt, atq; urgente exitu subitioni terrentur metu. Unde redemptor noster solutioni carnis appropinquans, & membrorum suorum seruans speciem, factus in agonia, cepit prolixius orare. Et paulo post. Consideramus etiā, quia nec hoc quidem sine aliquo reatu nostro est, quod laudabiliter gessimus, si remota pietate iudicemur. Quis enim nostrum vitam precedentium Patrum valeat vel superare vel assequi? Et tamen David dicit. Ne intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. &c. Quid ergo facient tabulae, si tremunt columna? Et alibi sic scribit. Cogitandum valde est, quantum nobis erit terribilis hora nostrae resolutionis, qui pavor mentis, quanta tunc omnium malorum memoria, quae obliuio transactae felicitatis, quae formido & consideratio iudicis. Quid ergo esse nobis de presentibus, ad delectationem debet, quando cunctis simul transeuntibus non valet transire quod imminet? quando & hoc suaditus finitur, quod diligitur, & illud incipitur, ubi dolor nunquam finitur? Tunc maligni spiritus egrediente anima sua opera requirunt. Tunc mala, quae susserunt, replicant, ut socium ad tormenta trahant. Sed cur hoc de peruersa solummodo anima dicimus, cum ad electos quoque egredientes veniant, & suum in illis, si praeualeant, aliquid requirant? Quod autem metus mortis quibusdam sanctis viris sit salutaris docet in quarto dialogo. Plerumque, inquit, de culpis minimis, ipse solus pavor egredientes in sanctorum animas purgat, sicut narrari de quodam sancto viro mecum frequenter audivi. Qui ad mortem venturus vehementer timuit, sed post mortem disci, uisus in stola candida apparuit, & quam preclare se suscepit indicauit. Nonnunquam verò omnipotens DEVS trepidantium mentes quibusdam prius reuelationibus roborat, ut in morte minime peritescant. Nam quidam mecum in monasterio frater Antonius nomine vivebat, qui multis quotidianis lacrymis ad gaudia patriae caelestis anhelabat. Huic per visum nocturnam dictum est. Paratus esto, quia Dominus iussit migrare te, cum quo ille non habere se sumptus ad migrandum diceret, responsum protinus audivit dicens. Si de peccatis tuis agitur, dimissa sunt. Quod cum semel audivisset & magno adhuc metu trepidaret, nocte quoque alia eiusdem verbis est admonitus. Tunc post quinq; dies febre correptus cunctis fratribus orantibus stentibusq; defunctus est. Hæc ille. Illustre exemplum metus mortis habemus in B. AARSONIO eremita Arcadii quondam Theodosii imperatoris filii magistro, de quo sic loquitur Simeon Metaphrastes. Postquam adfuit tempus translationis, licuit videre illum ipsam Arsenium, qui erat pauloante vel angelis virtute similis metu pulsari & opprimi, & ad lachrymas effundendas moueri. Rogantibus ergo discipulis: Et tu pater times mortem? Responsum, inquit, hic metus, quo nunc me videtis affici, nunquam omnino à me recessit, ex quo factus sum monachus. Hoc cum dixisset, & presentibus Patribus quam fieri potuit iucundissime, quae in exitu dici solent verba esset elocutus, sanctorum angelorum manibus verè beatam tradidit animam, cum vixisset quidem inter monachos quinquaginta quinq; annos, omnes autem centum viginti.

VIDE. V. Amor sui. Immortificatio passionum. Impatientia in aduersis. In morbis. In morte carorum. Puffi animi. Timor humanus. Tristitia.

Cap. 18.

Psal. 142.

Id. hom. 39. in Euang.

Id. c. 46.

Cap. 47.

Sur. 19. Iul.